

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 1990 harvinaisuushavainnot

HANNU JÄNNES, PEKKA J. NIKANDER JA TAPANI NUMMINEN

Suomen Lintutieteellisen Yhdistyksen Rariteettikomitea (RK) hyväksyi vuodelta 1990 326 harvinaisuushavaintoa ja hylkäsi 50 (hylkäämisprosentti 13.3 %). Käsiteltyjen havaintojen yhteismäärä 376 on kaikkien aikojen ennätys ja selvästi enemmän kuin RK-lajilistan supistamisen (vuoden 1986 alusta) jälkeinen vuosikeskiarvo (320). Edellinen ennätys oli vuodelta 1988, jolloin käsiteltiin yhteensä 364 havaintoa. Tarkastettujen lajien ja alalajien määrä (72) kertoo siitä, että harvinaisuuskirjotetaan vuosi oli varsin tavanomainen. Parhaana vuonna (1988) tarkastettujen lajien ja alalajien yhteismäärä on ollut 84.

Käsiteltyjen havaintojen suuri määrä johtui monien suhteellisen yleisten harvinaisuuksien ennätyskellisen runsaasta esiintymisestä, ja ilmeisesti myös suhteellisen korkeasta ilmoitusaktiiviteetista (vaikkakin jo tällä hetkellä tiedetään, että joitakin kymmeniä vuoden 1990 havaintolomakkeita on vielä saapumatta).

Kevät oli sääsuhteiltaan poikkeuksellisen suotuisa monien harvinaisuuksien esiintymiselle. Huhtikuun lopulla ja toukokuun alkupuolella maassamme vallitsi poikkeuksellisen lämmin säätila: paikoitellen saavutettiin kaikkien aikojen lämpöennätys, ja koko maassa huhti- ja toukokuun keskilämpötilat olivat pitkäaikaisia keskiarvoja korkeammat. Monet maassamme vuosittain tavattavista "tavallisemmista" harvinaisuuksista, kuten niittysuohaukka (26 yksilöä), punajalkahaukka (31), avosetti (32) ja lampiviklo

(26) esiintyivät runsaina tai ennätysrunsaina. Ilahduttavaa oli myös pussitiaisen ennätyskellinen esiintyminen (7 havaintoa) ja kaksi pesintäyritystä. Kevään suurharvinaisuuksia olivat huhtikuun loppupuolella nähty piikki-pyrstöpääsky (toinen havainto), tornipöllö (kolmas havainto) ja Porissa touko-kesäkuussa tavattu kahta munaa hautova arohyppä!

Syksyn sääolosuhteet olivat ilmeisen epäsuotuisat itäisten harhailijoiden esiintymiselle, ja monena vuonna runsaina esiintyneitä isokirvisiä sekä kirjosiipi- ja hippiaisuunilintuja tavattiin vain niukasti tai "normaalimääriä". Myös harvinaisempia itäisiä harhailijoita, kuten ruskouunilintuja ja intiankirvisiä havaittiin vain "normaalisti". Syksyn suurharvinaisuuksiksi voitaneet nimetä Kotkassa syyskuussa tavattu ruostekurkkusirkku (toinen havainto), Asikkalassa tavattu noki-

liitäjä (kolmas havainto), Puumalassa nähdyt kaksi mustaiibistä (kolmas havainto) ja Reisjärvellä syys-lokakuussa oleillut rääkkähaikara (neljäs havainto). Syksyn mielenkiintoisin ilmiö oli epäilemättä lokakuun puolivälissä alkanut ennen näkemättömän voimakas ja kauas itään ulottunut partatiaisvaellus, jonka seurauksena laji pesi maassamme usealla taholla seuraavana kesänä.

Vuoden aikana ei havaittu yhtään maalle uutta lajia, mutta toinen havainto tehtiin kahdesta ja kolmas havainto neljästä lajista. Aikaisempien vuosien havainnoista hyväksyttiin maalle uusi alalaji: punapäälepinkäisen alalaji niloticus.

RK-käsittelyssä on vielä vuodelta 1990 ja aikaisemmilta vuosilta kaksi havaintoa nunnataskusta, kaksi havaintoa rusotaskusta, yksi havainto mongoliantyllistä sekä joukko havaintoja



Alaskansirri tavattiin Norrskärillä. Kuva Tapani Numminen

selkälokin alalajeista ja urpiaisien *cabaret -alalajista. Taskujen ja mongoliantyllin osalta käsittelyn hitaus johtuu yksinkertaisesti lajin määrittämisen vaikeudesta. Joissakin tapauksissa on lisäksi jouduttu turvautumaan ulkomaiseen asiantuntija-apuun, mikä osaltaan edelleen hidastaa havainnon käsittelyä. Selkälokin alalajien osalta havaintojen käsittelyä vaikeuttaa tiedon puute. Maamme itäpuolella pesivän vaaleaselkäisen *heuglini* -alalajin tuntomerkit ja yksilöiden välinen muuntelu ovat vielä hämärän peitossa. Urpiaisien *cabaret* -alalajin hyväksymiseen vaadittavat vähimmäistuntomerkit ovat vähitellen selviämässä, mutta havaintojen käsittelyssä ei ole ehditty vielä niin pitkälle, että ne olisi voitu julkaista tässä katsauksessa. RK toivoo, että cabaret-urpiaisien dokumentoidaan edelleen huolellisesti tarkoin mittauksin ja valo-

kuvin. RK:n kokoonpano vuonna 1990 oli seuraava: Lasse J. Laine (puheenjohtaja), Hannu Jännes (sihteeri), Dick Forsman, Matti Kapanen, Matti Lammin-Soila, Tapani Numminen ja Pekka J. Nikander, jonka SLY:n hallitus valitsi uudeksi jäseneksi. RK:n sihteerin virkaa ansiokkaasti viiden vuoden ajan hoitanut ja mm. erinomaisista RK-katsauksistaan tunnettu Martti Hario käytti erovuoroaan. Hänen tilalleen uudeksi sihteeriksi RK valitsi keskuudestaan Hannu Jänneksen.

Tapani Numminen on tallentanut pääosan RK-aineistosta tietokoneelle ja tarkistanut Pekka J. Nikanderin kanssa lomakkeilta katsaukseen tulleet tiedot. Hannu Jännes on kirjoittanut tekstin ja laskenut lajikohtaiset yksilömäärät.

RK:lla on jälleen ollut ilo vastaanottaa Zeiss-kiikareiden maa-

hantuojan Oriola Oy:n taloudellinen tuki katsauksen värikuvaliitteen painatuksessa. Oriola Oy:n tuki jatkuu jo toista vuotetaan ja mahdollistaa laajan kuvaaineiston käytön katsauksissa, mistä esitämme parhaat kiitoksemme.

Luettelo Rariteettikomitean käsiteltäviksi tulevista lajeista ja alalajeista on julkaistu viimeksi **Lintumies-lehdessä 5/91**. Tarkastettavien lajien listalta poistuvat vuoden 1991 alusta alkaen **lyhytnokkahani ja partatiainen**. RK ei siis enää tarkasta vuoden 1990 jälkeen tehtyjä havaintoja em. lajeista, aikaisemmat havainnot tulee sen sijaan edelleen lähettää RK:lle.

Ohjeita

Merkitse RK-lomakkeelle päivämäärätiedot täydellisinä niille varattuun sarakkeeseen (ei sirotel-

lusti tekstin sekaan), myös viimeisin tiedossasi oleva päivämäärä pitempään paikallisina olevista linnuista, vaikkei se olisi omasikaan (mainitse luonnollisesti myös, kuka viimeisen havainnon teki). Tarkista erityisesti, että vuosiluku tulee mukaan ja oikein. Mahdolliset valokuvat on aina syytä lähettää ilmoituslomakkeen mukana, mieluummin CT-kopiona kuin alkuperäisenä diana. Merkitse niihin kuvaajan nimi, kuvauspäivä ja -paikka. Ilmoita saako RK arkistokäyttöön pitää kuvan tai kopioida sen.

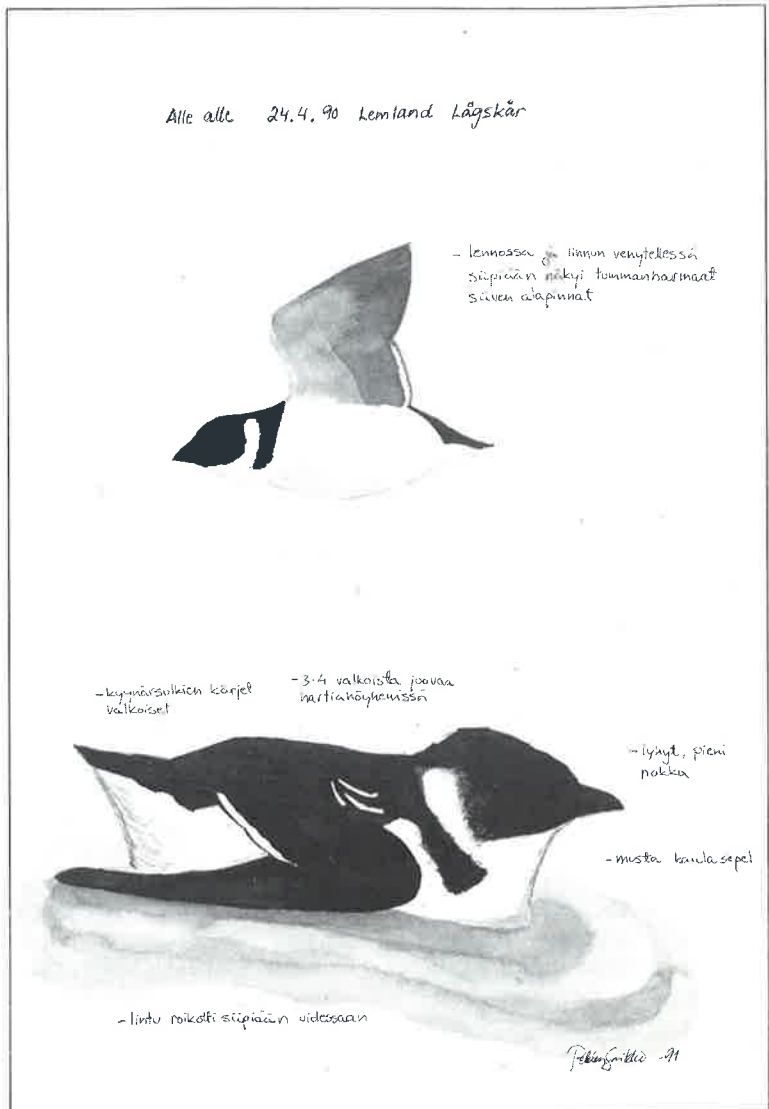
Teknisiä ohjeita

RK-lomakkeen täyttämässä painotettakoon eräitä teknisiä seikkoja. Tekstiä ei pitäisi jatkaa lomakkeen vieruksen (marginaalin) yli. Lomake joudutaan RK-prosessissa kopioimaan ja kopiokone lievästi vääristää lomakkeen mitasuhteet, jolloin vieruksessa oleva teksti kopioituu huonosti tai jää kokonaan pois. Lomakkeen kääntöpuolen käyttämistä tekstin jatkamiseen on myös syytä välttää, sillä kopiointi läpivalaisee paperin ja lomakkeen molemmista puolista tulee suttuinen kopio. Käytä siis erillistä A4-kokoista valkoista paperia tekstin jatkamisessa. Piirroksot on aina parasta tehdä erilliselle paperille, ellei sanallinen kuvaus ole itsessään niin lyhyt, että piirros hyvin mahtuu etusivulle.

Lomakkeen täyttämässä paras tapa on selkein tapa: kirjoituskooneella tiheällä rivivälillä mahdollisuuksien mukaan kaikki asia etusivulle. Luetuta, tiivistä, selkeyttä sanontaa. Kuvauksen tyylistä on annettu riittämiin ohjeita aikaisemmissa RK-katsauksissa; niihin kannattaa aina tarpeen tullen palata.

Rengastajille

RK toivoo erityisesti, että jokainen rengastaja huolehtii siitä, että



Piirroksot ovat tärkeää oheismateriaalia.
Jääkyyhkyn piirsi Pekka Saikko

hän renkastamastaan harvinaisuudesta tulee asianmukaisesti täytetty lomake ajoissa RK:lle. Mikäli siis renkastat rareetin, huolehdi siitä, että valtuuttamasi henkilö (esim. linnun löytäjä) todella täyttää lomakkeen tai täytää lomake itse. Rengastajan nimi tulee vuoden 1987 havainnoista lähtien aina katsaukseen, silloinkin kun se ei linnun löytäjän tekemälle lomakkeelle ole mahtunut. Rengastajan nimi poimitaan

renkastustoimiston listaukselta, joka RK-lajien osalta käydään läpi vuosittain. Poikkeuksen muodostavat tapaukset, joissa renkastaja ei yhdy RK:n hyväksymään määritykseen tai ei suostu alistamaan määritystä RK:n arvioitavaksi. Huomaa, että hippia-suunilinnun ja kirjosiipi-uunilinnun renkastettuja yksilöitä ei tarvitse ilmoittaa RK:lle. RK-lajiluettelon alaviite 'ei pyydytettävä' (ks. Lintumies 5/1991, s.

229-230) tarkoittaa siis pyydystystilanteessa rengastettuja yksilöitä, ei jostain syystä rengastamatta jääneitä, vaikka niitä olisi-kin tarkasteltu (ja määritetty) kädessä. Ilmauksen 'ei pyydystettyjä' tarkoite on kieltämättä epäselvä; pyrkimyksenä on saada tietoon kaikki rengastustoimiston listausten ulkopuoliset hippiaisuunilintu- ja kirjosiipiunilintuhavainnot.

Katsauksen yksilömäärät

Katsauksessa on lajin nimen jäljessä kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismäärän tiettyinä ajanjaksoina. Ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku jakson RK:n toiminnan alkamisesta vuodesta 1975 vuoteen 1989 (RK:n hyväksymiä havainnot) ja kolmas esiteltävän vuoden 1990. Näiden lukujen summa on Suomessa kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä.

Lyhenteet

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuosina:

1kv = samana kalenterivuonna,
2kv = edellisenä kalenterivuonna ja +1kv = ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne.

Muut ikälyhenteet:

juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussa
ad = aikuinen
subad = esiaikuinen
pull = pesä- tai maastopoikainen

Muut käytetyt lyhenteet:

k = koiras
n = naaras
jp = juhlapukuinen
tp = talvipukuinen
vp = vaihtopukuinen
naaras-puk. = naaraspuukuinen

Ä = laulava
k-Ä = koirasääninen
n-Ä = naarasääninen
r = rengastettiin
m = muuttava

Jos muuttavan linnun lentosuunta on ollut tiedossa, sitä on käytetty m-lyhenteen sijasta (N, NNE, NE jne.). Kääntyvän linnun lentosuunnat on ilmaistu kauttavivalla (esim. NE/NW). Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä.

Havainnoijien nimet ilmoitetaan lyhentämättöminä. Lomakkeen täyttäjän nimi on ensimmäisenä. Yleensä kaikkien havainnoijien nimet on ilmoitettu, ei kuitenkaan kolmea enempää.

Hyväksytyt havainnot

• Amerikanjääkuikka

Gavia immer
(2,17,4)

27.4. Joensuu, Höytiäinen ad jp (Pertti Mähönen).

13.5. Kristiinankaupunki, Domarkobben 2kv m (Petri Rissanen, Kari Korhonen, Soili Koskela).

13.10. Kajaani, Koutaniemi 1kv (Hannu Rönkkö).

28.10. Kristiinankaupunki, Siipyy 1kv (Petri Rissanen ym.).

Höytiäisen lintu on normaalia varhaisempi kevätharhailija. Keväinen esiintymishuippu (5 yksilöä) ajoittuu toukokuun puoliväliin-kesäkuun alkuun. Toinen esiintymishuippu on heinäkuussa-elokuun alussa (7 havaintoa) ja kolmas lokakuun jälkipuoliskolla (8 havaintoa). Kaksi havaintoa on tehty tammi-helmikuussa.

• Mustakaulauikka

Podiceps nigricollis
(17,8,2)

16. 4. Vihti, Vanjärvi jp (Olavi Väisänen, Heimo Väisänen, Petri Lehto).

28.4. Kangasala, Tiihala jp (Teemu Lehtiniemi, Hannu Majava).

• Myrskylintu

Fulmarus glacialis
(12,7,2)

19.-20. 7. Utsjoki, Mantojärvi kuoli (Jorma Hannu ym.).

joulukuun alku Inari, Opukasjärvi kuoli (Jouni Mosnikoff, ilmoitti Jorma V. A. Halonen).

Molemmat vuoden 1990 myrskylinnut kokivat kovan kohtalon. Mantojärven lintu ehti ilahduttaa monia asianharrastajia ennen lopullista poistumistaan rannattomille ulapoille.

• Nokiliitäjä

Puffinus griseus
(0,2,1)

27.10. Asikkala, Pulkkilanharju (Ilkka Vesterinen, ilmoitti Osmo Ruottinen).

Suomen kolmas nokiliitäjä seuraili suurella mielenkiinnolla yksinäisen uistelijan puuhia lähimillään 1.5 metrin etäisyydeltä.

Aikaisemmat havainnot ovat Siilinjärveltä marraskuulta 1985 ja Turun Ruissalosta tammikuun alusta 1988. Ruotsin länsirannikolla todettiin kaikkien aikojen toiseksi runsain esiintyminen: yhteensä havaittiin 190 yksilöä. Esiintymisen huippu oli totuttuun tapaan syys- ja lokakuussa (Tyrberg 1991).

• Suula

Sula bassana
(3,16,2)

22. 3. Pyhäranta, Rihtniemi ad m (Hannu Yli-Kauhaluoma).

15.-16.9. Kittilä, Raattama 1kv r (Lauri Laakso, Heikki Hentonen, ilmoitti Jorma V. A. Halonen).

Lauri Laakso, yksi Kittilän linnun löytäjistä, kertoi seuraavaa: "Se oli vähän niin kuin joukhai- nen, mutta väärän värinen. Ei se sopinu olemaan hanhikaan. Kun se tavallaan turvautu meihin, otimme sen mukhaan." Kittilän lintu vapautettiin seuraavana päivänä ruokittuna ja rengastettuna Pellon Miekkojärvellä. Suulahavaintojen määrä on kasvanut selvästi 80-luvulla, jolloin on havaittu 15 kaikkiaan 21:stä maasamme tavatusta yksilöstä. Havaintojen määrän kasvu heijastanee Pohjois-Norjan pesivän kannan voimakasta kasvua. Parimäärän arvioidaan nousevan nykyään yli 2000:een (Anker-Nilssen & Barret 1991). Suulahavainnoitamme 12 on tehty syyskuun ja lokakuun alun välisenä aikana. Näistä lähes kaikki ovat koske- neet sisämaassa tavattuja 1kv lin- tuja.

• **Rääkkähaikara**
Ardeola ralloides
(2,1,1)

28.9.-21.10 Reisjärvi, Kanunki 1kv (Jukka Vierimaa, Juhani Hannila ym.)

Neljäs havainto maastamme. Edelliset havainnot ovat vuosilta 1974, 1969 ja 1966. Lajin loka- kuinen esiintyminen ei ole poik- keuksellisen myöhäinen, sillä ai- kaisemmista havainnoista kaksi on tehty marraskuussa. Kolmas havainto on heinäkuulta. Ruotsis- sa laji on tavattu vuoteen 1989 mennessä kahdeksan kertaa. Näistä viisi on touko-kesäkuulta ja kolme syys-marraskuulta (Elmberg 1990, Breife ym. 1990). Määrittelyyn sisältyy ai- nakin toistaiseksi myös aasialai- sen *Ardeola grayii* mahdolli-

suus.

• **Jalohaikara**
Egretta alba
(4,35,4)

14. 4. Kinnula, Savijärvi (Esa Vierimaa).

1. 5. Utsjoki, Niemelä lähti S (Teemu Tast, Janne Aikio, Rei- no Laitti).

23. 5. Joensuu, Höytiäinen läh- ti WNW (Harri Kontkanen).

16. 6. Rauman mlk, Unaja SW (Kari Toivonen, ilmoitti Hannu Helleaho).

Normaalia hieman runsaampi esiintyminen. Havaintojen pai- nottuminen kevääseen-kesään on tyyppillistä.

• **Jalohaikaralaji**
Egretta sp.
(0,3,1)



Arohyppä oli vuoden jännittävimpiä havaintoja. Kuva Seppo Keränen

10. 6. Pieksämäki, Pieksänjärvi
(Esko Väisänen).

• **Ruskohaikara**

Ardea purpurea
(2,2,2)

23. 4. Virolahti, Vähäharvajaniemi 2 E (Seppo Korpela).

Edellinen havainto ruskohaikarasta on vuodelta 1980.

Aikaisemmista havainnoista kolme on lokakuulta ja yksi kesäkuulta. Ruotsissa, missä laji on vuoteen 1990 mennessä tavattu 24 kertaa, havainnoista yli puolet on tehty keväällä-alkukesällä. Ruskohaikara pesii sirotellusti Euroopasta itään Kaspiamerelle saakka sekä Etelä-Aasiassa ja Afrikassa. Laji on taantunut pääosassa eurooppalaista levinneisyysaluettaan, mutta runsastunut meitä lähinnä sijaitsevilla pesimäalueilla Hollannissa (Elmberg kirj. ilm, Breife ym. 1990).

• **Mustaiibis**

Plegadis falcinellus
(2,1,2)

9.10. Puumala, Luukkola 2
NW (Aarne Paarna, Teuvo
Luukkonen, Aino Keijonen)

Puumalan mustaiibikset tekivät kaksi kierrosta hämmästyneiden havainnoijien yllä ennen kuin jatkoivat matkaansa luoteeseen. Edellinen havainto on lokakuulta 1987 ja maamme ensimmäinen havainto niinkin kaukaa kuin 1830-luvulta, jolloin kaksi yksilöä tavattiin Turun seudulla.

Mustaiibis on harvinaistunut Eurooppalaisella levinneisyysalueellaan, mutta Neuvostoliiton kanta lienee vielä voimissaan. Nuorten lintujen tiedetään leviävän pesimäajan jälkeen kaikkiin ilmansuuntiin, minkä uskotaan olevan pääsyyinä lajin harhautumiseen syksyisin Länsi-Eurooppaan (Cramp & Simmons 1977).

LINTUMIES 6 1991 26. VSK



Siperiankurmitsa vieraili 15.-22.9. Närpiössä.
Kuva Tapani Numminen.



Kapustahaikara
Platalea leucorodia
(0,6,0)

6.6. 1985 Vaasa, Vestervik
(Matti Torala).

Samalta vuodelta on myös loka-
kuinen kapustahaikarahavainto
Kuhmosta, joka on samalla tois-
taiseksi viimeinen maassamme

tavattu "lätyskänokka".

• **Lyhytnokkahanhi**
Anser brachyrhynchus
(42,286,25)

17.-25. 3. Pori, Preiviikki (Ta-
pani Lilja, Markku Mäkinen,
Antti J. Lind ym.).

10. 4. Kristiinankaupunki, Läl-
by (Mauri Koivuluoma, Timo

Vanhatalo).

11.4. Virolahti, Vilkkilän tura (Jari Venemies, Tarja Venemies, Vesa Väkevä).

12.4. Ilmajoki/Alajoki, Lähtelänkylä (Markku Saarinen).

12.4. Närpiö, Ståbacka (Markku Saarinen).

14.-20.4. Ilmajoki, Alajoki (Kari Saarinen, Heikki Saikkonen, Martti Heikinheimo).

14. 4. Siikajoki, Tauvo (Mikko Ojanen, Petteri Polojärvi, Teemu Fyrsten).

15. 4. Pyhtää, Ristisaari NE (Ari Vuorio, Leena Vuorio).

18. 4. Huittinen, Lauhankylä 2 (Markku Kangasniemi, Petri Saari).

15. 4. Jalasjärvi, Luopajärvi 2 (Kari Saarinen, Martti Heikinheimo).

19. 4. Aäetsä, Kiviniemi (Timo Palomäki, Hannu Koskinen).

20.- 21. 4. Karvia 2 (Hannu Koskinen, Jukka Pessa).

21. 4. Mustasaari, Södra Björkö NE (Timo Vestermark, Mikko Hurme, Mauri Jalonen).

22. 4. Kempele, Vikiö (Mikko Ojanen, Liisa Ojanen, Ilari Kaarto).

30. 4. Artjärvi, Ratula (Kari Puumalainen).

5. 5. Virolahti, Vilkkilän tura 2 (Tapio Tohmo, Timo Pulliainen, Jouni Repo).

13. 9. Pori, Kuuminainen (Tapani Lilja).

13. 9. Kirkkonummi, Sävals S (Pekka Pöyhönen, Vesa Pallasvesa).

29. 9. Vihti, Vanjärvi (Hannu Friman, Mika Teivonen, Kalle Virta).

11.-12.12. Parainen, Kopparö (Kaj-Ove Pettersson, Bertil Blomqvist, Marcus Dunker).

Totuttuun tapaan runsas esiintyminen, ei kuitenkaan huippuvuosien 1987 ja 1988 veroinen, jolloin havaittiin 51 ja 55 yksilöä.

Laji on katsauksessa mukana viimeistä kertaa. RK ei enää

tarkista vuoden 1990 jälkeen tehtyjä havaintoja lyhytnokkahanhesta, vaan lajista tehdyt havainnot siirtyvät alueellisten harvinaisuuskomiteoiden ja -toimikuntien tarkastettaviksi.

1.5. 1988 Kemi, Pajusaari (Pentti Rauhala, Olavi Heikkuri).

2.-23. 4. 1989 Kristiinankaupunki, Lålby 3 (Mauri Koivuluoma, Kari Korhonen).

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee 55:een ja vuoden 1989 yksilömäärä 31:een.

• Lumihanhi

Anser caerulescens
(65,75,5)

18. 4. Huittinen, Lauhankylä 2 (Markku Kangasniemi).

12. 5. Luvia, Säppi (Juha Niemi, Sari Viljanen).

15. 5. Kirkkonummi, Porkkala E (Antti Heikkilä, Sakari Damski ym.).

3. 6. Pori, Kuuminainen N (Jussi Jauhainen, Timo Pajunen, Saara Luukkonen).

Kaikki havainnot koskevat lumihanhen valkoista värimuotoa. Kahden ennätysvuoden jälkeen (23 ja 18 yksilöä) palattiin lumihanhilukemissa takaisin 80-luvun normaalimääriin.

7. 6. 1987 Pori, Kuuminainen (Petri Rissanen).

14. 5. 1988 Pori, Leveäkari (Petri Rissanen).

30. 4. 1989 Lumijoki, Sannalahti (Pirkka Aalto, Janne Aalto).

• Lumi-/Eskimohanhi

Anser caerulescensrossii
(0,0,1)

18.4. Parikkala, Siikalahti NE(Esko Veijalainen).

Linnussa todettiin eskimohanheen viittaavia piirteitä, kuten

pieni koko ja hento, lyhyt nokka, mutta varmaa lajinmäärittystä ei voitu tehdä. Tätä väritykseltään suuresti lumihanhea muistuttavaa pohjoisamerikkalaista lajia tavataan Euroopassa tarhakarkulaisena.

• Sepelhanhi

Branta bernicla hrota
(4,22,3)

31. 5. Kirkkonummi, Porkkala 2 E (Jyrki Lausamo, Jussi Lindström, Pertti Uusivuori).

11. 8. Hailuoto, Pökönokka +1kv (Harri Kontkanen, Ari Parviainen).

Hailuodon lintu oli paikalla kahden nimirodun yksilön kanssa pitempäänkin, mutta tarkkoja päivämäärätietoja ei ole saatu. Ensimmäinen "kesähavainto" tästä alalajista. Aikaisemmista havainnoista kaksi on syysmuutolta, loput on havaittu keväällä toukokuuisen sepelhanhimuuton yhteydessä.

• Ruostesorsa

Tadorna ferruginea
(40,17,7)

11. 7. Vehkalahti, Koivuluoto 2 lähtivät E (Hannu Repo, Teemu Poutanen, Tuomo Poutanen).

21.7. - noin 10.8. Pernaja, Aspskär 2 (Henri Koskinen, Olli Okko, Harri Malkio).

22. 7. Espoo, Laajalahti (Raimo Pakarinen).

13. 8. Pukkila, Kanteleenjärvi (Kari Reinikainen, Isto Hyvärinen).

19.-24. 8. Kokkola, Ykspihlaja ad (Terho Taarna, Marko Pohjoismäki, Kari Koivumäki).

On mahdollista, että osa havainnoista koskee samoja yksilöitä. Monen vuoden tauon jälkeen ennätyskellisen runsas esiintyminen. Edelliset havainnot ovat vuosilta 1981, 1983 ja 1984.

On epäselvää missä määrin meillä tavatut ruostesorsat ovat tarhakarkulaisia ja missä määrin luonnonvaraisia harhailijoita. Kaakkois-Euroopan luonnonvaraiset kannat ovat pienentyneet voimakkaasti tällä vuosisadalla ja laji on nykyään yleinen tarhalintu Keski- ja Länsi-Euroopassa. Viime vuosina havaittujen heinäelokuisten invaasioiden epäillään olevan lähtöisin keskieuropalaisista vesilintutarhoista, joissa onnistuneen pesimäkauden jälkeen vähennetään ylitiheitä kantoja laskemalla lintuja vapauteen (P. Barthel suull. ilm.).

• **Amerikanhaapana**

Anas americana
(1,5,1)

22. 6. Taivassalo, Rantalanlahti k jp/vp (Matti Lempiäinen ym.).

• **Tavi**

Anas crecca carolinensis
(1,7,3)

30. 4.-1.5. Korppoo, Jurmo k (Pasi Pirinen, Matti Nieminen, Erno Kärkkäinen ym.).

5. 5. Oravainen, Änäs k (Timo Vestermark).

22. 5.-n. 4.6. Kotka, Hovinsaari k (Pekka Karhu, Mikko Pöyhönen ym.).

30.4.-20.5.1989 Virolahti, Viikkilän tura k (Mikko Pöyhönen, Klaus Laine, Thomas Oesch ym.).

• **PunapäänarSKU**

Netta rufina
(9,22,2)

10. 5. Korppoo, Utö k (Ari Rivasto, Pasi Laaksonen).

31.7.-noin 15.9. Salo, Halikonlahti n (Tom Lindroos, Harry Lehto).

Tavataan maassamme nykyään lähes vuosittain. Laji on Euroopassa harvalukuinen ja paikoit-

taisesti esiintyvä laji. Tanskan pesivän kannan hävittyä meitä lähinnä sijaitsevat pesimäalueet ovat Puolassa (Breife ym. 1990). Monien muiden vesilintujen tapaan osa havainnoista saattaa koskea tarhakarkulaisia, ks. Hirschfeld & Ullman (1989).

1.-2. 5. 1988. Pori, Leveäkari n (Juha Sjöholm, Ari Pitkälä, Seppo Rajasammal ym.).

Ennätysvuoden 1988 yksilömäärä nousee kuuteen.

• **Pilkkaniska**

Melanitta perspicillata
(10,12,2)

1. 6. Luvia, Säppi 2kv k (Lasse Luukkonen, Pentti Kuusela).

5.10. Asikkala, Kajoonselkä ad k (Kari Reinikainen).

Asikkalan lintu on kautta aikojen ensimmäinen syksyllä havaittu. Valtaosa aikaisemmista havainnoista on tehty toukokuussa-kesäkuun alussa, kesäkuun lopulta ja heinäkuun alusta tunnetaan yksi havainto.

Havaintojen määrä on kasvanut selvästi 80-luvulla, jolloin on kaikkiaan havaittu 14 yksilöä. Ennen vuotta 1981 laji havaittiin edellisen kerran vuosina 1963 ja 1920 (Solonen 1985).

• **Isohaarahaukka**

Milvus milvus
(11,9,1)

1. 5. Turku, Perno W (Ismo Lahtonen).

• **Hanhikorppikotka**

Gyps fulvus
(5,1,0)

25. 6. 1986 Korppoo, Utö 2kv (Jari Peltomäki, Jouko Högmander, Ismo Willström).

Samasta linnusta on julkaistu aiemmin havainnot Korppoon

Jurmosta 22.-23.6., Föglöstä 29.6. ja 14. tai 15.7. sekä Eckeströstä 26.8.

• **Käärmekotka**

Circaetus gallicus
(0,13,1)

1. 6. Virolahti, Klamilä E (Timo Pulliainen).

• **Arosuohaukka**

Circus macrourus
(33,41,4)

29. 4. Liminka, Virkkula ad k (Esa Hohtola).

13. 5. Pello, Kaaranneskoski +2kv k E (Jorma V. A. Halonen, Taneli Halonen).

15. 5. Kirkkonummi, Gunnarskulla 2kv (Dick Forsman ym.).

17. 5. Porvoon mlk, Sannainen ad k S (Hannu Sarvanne).

Kevään poikkeuksellisen lämpimät säät eivät johtaneet arosuohaukan osalta ennätyslukemiin, vaan vuoden havaintomäärä vastaa jotakuinkin 80-luvun normaalia esiintymistä.

• **Niittysuohaukka**

Circus pygargus
(18,166,26)

26. 4. Kirkkonummi, Porkkala +2kv k NE (Kari Eischer, Kim Mäkinen, Reijo Ikävalko ym.).

5. 5. Helsinki, Viikki ad k S (Kari Lindblom, Jyrki Pynnönen).

9. 5. Espoo, Laajalahti ad n SE (Mauri Leivo).

11. 5. Joutseno, Konnunsuo ad k (Esa Sojamo).

12. 5. Turku, Friskalanlahti ad k (Rami Lindroos, Marko Suomi, Tom Wistbacka).

14. 5. Kökar, Hellsö ad k (Kalevi Hiironniemi, Tuula Hiironniemi, Kari Jokelainen).

16. 5. -17.6. Porvoon mlk, Pikkupernajanlahti +2kv k (Arto Juvonen).

16. 5. Kirkkonummi, Saltfjärden 2kv n (Antero Lindholm, Jarmo Pirhonen, Tuomas Seikola ym.).

20. 5. Anjalankoski, Sippola +2kv n (Klaus Laine, Mikko Pöyhönen).

20. 5. Lemland, Lågsjär +2kv k E (Henrik Lindholm, Timo Hietanen, Pekka Saikko).

21. 5. Saltvik, Haga ad k (Göran Andersson).

22. 5. alkaen Orimattila, Ruhankartano 3kv k, 3kv n + 3 pull r (Osma Ruottinen, Mika Selin).

25. 5.- kesäkuun alku Porvoo mlk, Pikkupernajanlahti +2kv n (Arto Juvonen, Hannu sarvanne).

26. 5. Mietoinen, Mynälahti n (Pekka Alho).

27. 5. Hailuoto, Marjaniemi ad n NE (Juha Sjöholm, Jari Peltonmäki).

8. 6. Kirkkonummi, Saltfjärden 2kv (Matti Kapanen, Bimbi Ollberg).

15. 6. Helsinki, Niskala 2kv lähti NW (Kari Lindblom).

2. 7. Siikajoki, Tauvo 2kv k (Panu Kuokkanen, Jyrki Pynnönen, Petteri Tolvanen).

24. 8. Kirkkonummi, Värnäs ad k (Krister Castren).

29.8. Hanko, Täktbukten 1kv (Mikko Ylitalo, Pekka Toola)

31.8. Kirkkonummi, Gunnarskulla ad k (Krister Castren).

1. 9. Hanko, Täktom 1kv (Matti Kapanen, Lasse J. Laine, Tapani Numminen ym.).

Orimattilan pari tuotti kolme poikasta, joista yksi löytyi kuolleena 17.8.

Ilmeisesti poikkeuksellisen lämmin kevät sai niittysuohaukat jatkamaan kevätmuuttoaan Suomeen saakka. Havaittu yksilömäärä on lähes yhtä korkea kuin ennätysvuonna 1987. Neljän viimeisen vuoden havaintomäärä on lähes puolet koko RK:n toimikaudella (vuodesta 1974 alkaen) havaituista linnuista. Myös pesin-

Oriola oy · Optiikka

ZEISS
Germany

tä on tänä aikana onnistunut ilahduttavasti kolmasti, kun se tätä ennen todettiin edellisen kerran vuonna 1982.

19. 8. 1973 Eura, Honkilahti +2kv k (Heikki Minn, Vesa Lukkala).

27. 4. 1989 Joutseno, Suokumaa +2kv k (Esa Sojamo, Veli-Pekka Lehtonen, Antti Supponen).

14. 5. 1989 Parainen, Koikkula-Onttala +2kv k (Kaj-ove Pettersson).

20.5.1989 Kotka, keskusta +2kv k (Esa Lehikoinen, Jouko Hakala, Jouko Tikkanen).

25. 5. 1989 Inkoo, Sommarö

ad k N (Hans Colliander, Heikki Kotiranta).

Vuoden 1989 yksilömäärä nousee 20:een.

• **Pikkukiljukotka**

Aquila pomarina
(6,52,3)

19. 5. Ylämaa, Sammalinen subad N/E (Pekka Alho, Söili Leveelahti, Tom Lindblom ym.).

19. 5. Kirkkonummi, Saltfjärden W (Matti Kapanen, Jukka Haapala, Lasse J. Laine ym.).

23.-29. 8. Kirkkonummi, Salt-



Arokotka Topinojan kaatopaikalla. Kuva Dick Forsman.

fjärden 2kv (Matti Kapanen ym.).

12. 5.1989 Outokumpu, Sysmäjärvi NNW (Mauri Leivo).

Edellisvuoden tapaan normaalia niukempi esiintyminen. Elokuisen Kirkkonummen lintu pysytteli paikalla poikkeuksellisen pitkään ja tarjosi asiasta kiinnostuneille hyvän mahdollisuuden tuntoerkkien opiskeluun.

• **Kiljukotka**

Aquila clanga
(?,106,3)

29. 4. Iitti, Säyhtee subad/ad (Kari Puumalainen).

9. 6. Ylämaa, Sammalinen subad (Bimbi Ollberg, Roland Sundström).

23.11. Hanko, Täktom ad (Jörgen Palmgren).

Edellisvuoden tapaan normaalia heikompi esiintyminen. 80-luvulla vuosikeskiarvo on ollut noin kahdeksan, parhaiden vuosien ollessa 1988 ja 1981, jolloin havaittiin 13 ja 16 yksilöä. Ruotsissa havaintojen määrä on vähentynyt pikkuhiljaa 80-luvulla (Elmberg kirj. ilm.). Ylämaan "neuvostokotkista", jotka kuulemma olivat paikalla koko kesän, saatiin vain yksi ilmoitus.

24. 4. 1989 Joutseno, Suokummaa NW (Esa Sojamo, Veli-Pekka Lehtonen, Antti Supponen).

1. 5. 1989 Rautjärvi, Purnujärvi subad/ad (Jukka Jantunen, Kati Hilditch).

Vuoden 1989 yksilömäärä nousee viiteen.

• **Arokotka**

Aquila nipalensis
(1,10,1)

20.-26.7. Turku, Topinojan kaatopaikka 2kv (Jarmo Laine ym.).

Maamme kahdestoista ja samalla ensimmäinen "julkinen" arokotka. Ja äkkiä kesäisestä kaatopaikkaretkelystä tuli suosittu harrastusmuoto... Kaikki maassamme tehdyt arokotkahavainnot koskevat 2kv tai subad-lintuja.

• **Punajalkahaukka**

Falco vespertinus
(?,223,31)

27.4. Pukkila, Kantele n

(Markku Salonen).

4. 5. Pori, Pihlava k (Janne Lampolahti).

6. 5. Hanko, Täktom ad k (Juha Sjöholm, Timo Lehtonen).

11.-12.5. Perniö, Näse n (Jukka K. Nurmi).

13. 5. Parikkala, Siikalahti +2kv k (Esko Veijalainen).

14.5. Ylämaa, Väkevänjärvi n (Juha Honkala, Jorma Vickholm).

15. 5. Ylämaa, Hujakkala n (Ari Lehtinen).



"Surullisen hahmon ritari" - Lämskärlin tornipöllö - koki kovan kohtalon. Kuva Panu Kuokkanen

15.-18.5. Kökar, Flattö-Finnö n (Kalevi Hiironniemi, Tuula Hiironniemi, Kari Jokelainen).
 18. 5. Ikaalinen, Myllykarttu ad k (Johan Tast).
 19. 5. Piikkiö, Tuorla +2kv k (Tom Lindroos, Henry Lehto, Tapani Missonen).
 21. 5. Savitaipale, Jäkälänjärvi n (Markku Loippo).
 22.-25. 5. Kotka, Salminlahti +2kv k (Jari Venemies, Tarja Venemies).
 25.-29. 5. Taipalsaari, Peltoi +2kv k (Esa Sojamo, Markku Loippo ym.).
 26.-31.5. Vehkalahti, Salminlahti 2kv k (Klaus Laine, Petri Parkko, Timo Repo).
 23.-27. 5. Vehkalahti, Salminlahti +2kv k (Mika Ohtonen, Jouni Riihimäki).
 30. 5. Iitti, Honninlahti ad k (Timo Pulliainen).
 1. 6. Outokumpu, Sysmäjärvi 2kv k (Petri Hottola).
 2. 6. Joutseno, Konnunsuo 2kv k E (Tom Lindroos, Tapani Missonen).
 2.-3.6. Perniö, Saarenjärvi 2kv k (Markus Ahola, Jani Elovaaara, Jukka K. Nurmi).
 7. 6. Kirkkonummi, Saltfjärden n (Bimbi Ollberg).
 10. 6. Joutseno, Konnunsuo 2kv k (Esa Sojamo).
 12. 8. Nauvo, Högsar 1kv (Rasmus Mäki, Mikael Nordström).
 18. 8. Joroinen, Lentokenttä 1kv (Heikki Kotilainen, Timo Immonen).
 24. 8. Lohjan kunta, Kutsila +2kv k (Matti Sillanpää).
 31. 8. Hanko, Täktom 1kv (Ari Linna).
 4. 9. Kylmäkoski +1kv n (Kari Alen).
 6. 9. Lappeenranta, Ruokola k (Antti Supponen).
 8.-9. 9. Anjalankoski, Sippola 1kv (Petri Parkko, Heli Harjula, Juha Viitalo).
 15. 9. Inkoo, Degerby +2kv n r (Tomi Valtonen).
 15.- n.25. 9. Äetsä, Honkola

1kv (Rainer Mäkelä, Sami Tuomela).

21.-22.9. Perniö, Torkkila +1kv n (Jukka K. Nurmi).

29. 9. Rymättylä, Kurinen 1kv (Lassi Eloranta, Hannu Eloranta, Antero Eloranta).

Kaikkien aikojen toiseksi runsain esiintyminen ja kaikkien aikojen runsain kevätesiiintyminen. Eniten punajalkahaukkoja on tavattu vuonna 1979, jolloin havaittiin 34 yksilöä. Tällöin pääosa havainnoista koostui elo-syyskuuisista linnuista.

• **Tunturihaukka**
Falco rusticolus

20.10. Punkaharju, Punkasalmi 1kv S (Esko Veijalainen, Mauri Löppönen)

26. 4. 1989 Joensuu, Utra NE (Harri Kontkanen).

• **Pikkuhuitti**
Porzana parva
 (21,65,14)

24.4.-1.5. Parikkala, Siikalahti k r (Pertti Hotta, Esko Veijalainen, Jari Kontiokorpi).

26. 4. - 6.5. Parikkala, Siikalahti k r, n r (Esko Veijalainen, Pertti Hotta, Jari Kontiokorpi).

4. 5.-21.6. Nuummi-Pusula, Savijärvi k-Ä (Ilpo Huolman, Ilkka Wentus).

13.5.-17.6. Lohjan mlk, Vasarlanlahti k-Ä (Lasse J. Laine, Jukka haapala, Pertti Pöllänen ym.)

14. 5. Iitti, Kausala k-Ä (Kari Puumalainen).

22. 5.- noin viikon ajan Virolahti, Vilkkilän tura k-Ä (Ari Lehtinen, Rauno Sandberg ym.).

23.-27. 5. Suomensjärvi, Anerijärvi k-Ä (Jukka Sillanpää, Marjo Sillanpää ym.).

23.-27. 5. Lohjan kunta, Kirkkiniemi k-Ä (Kari Tomikoski, Henry Ekholm).

31. 5. Hollola, Laasonpohja k-

Ä (Osmo Ruottinen, Tapani Veistola, Arto Puikkonen).

2.10.6. Hattula, Vanajavesi n-Ä (Jouko Astor, Väinö Valkeila).

3.-10. 6. Sysmä, Suolahti n-Ä (Jukka Virtanen, Arto Puikkonen, Ippo Kekki ym.).

6.-24. 6. Hattula, Retula k-Ä (Ari Lehtinen, Outi Anttila, Jaakko Kanerva ym.).

10.-noin 25. 6. Viiala, Jumunen n-Ä (Rainer Mäkelä, Olli-Pekka Liinalaakso, Jouni Rautanen ym.).

Kaikkien aikojen toiseksi runsain esiintyminen, mutta vielä selvästi vähemmän kuin ennätysvuonna 1984, jolloin havaittiin 20 yksilöä. 80-luvulla on havaittu vuosittain keskimäärin kuusi lintua.

16. 5. 1986 Viiala, Hinkka k-Ä (Rainer Mäkelä, Kari Hiltunen).

Vuoden 1986 yksilömäärä nousee kuuteen.

• **Avosetti**
Recurvirostra avosetta
 (16,120,32)

26. 4. Pori, Yyteri 3 (Juha Niemi, Juha Sjöholm).

27. 4. Mustasaari, Vassöfjärden 2 (Timo Vestermark, Roger Blomqvist, Pehr-Erik Andersson ym.).

30. 4. Lemland, Lågskär 4 E/NNE (Asko Rokala, Markus Keskitalo, Panu Kuokkanen).

1. 5. Kemiö, Sjöfax 2 paritteliivat (Jukka K. Nurmi).

2. 5. Lemland, Lågskär 4 NNE (Markus Keskitalo, Panu Kuokkanen, Henrik Lindholm ym.).

5. 5. Pori, Yyteri 3 (Tom Lindroos, Jyrki Normaja ym.).

6. 5. Virolahti, Vähäharvajanniemi 5 E (Seppo Korpela, Reijo Kivivuori, Pentti Linko).

7. 5. Lemland, Lågskär 5 WNW (Henrik Lindholm, Jari Helstola, Timo Hietanen).

12. 5. Pori, Yyteri (Timo Palo-



*Pitkänokkakurppelo tavattiin Yyterissä jo toista kertaa.
Kuva Tapani Lilja.*

mäki, Hannu Koskinen).

17. 5. Pyhtää, Ristisaari (Ari Vuorio, Mikko Pöyhönen, Ilkka Solanterä ym.).

19.-22.5. Korppoo, Jurmo (Sampo Laukkanen, Kalle Larsson, Jani Ceder).

8.-10.7. Lemland, Lågskär (Antero Topp, Erkki Topp, Jere Topp).

Yksilömäärältään ennätysellinen esiintyminen. Edellinen ennätysvuosi oli 1986, jolloin tehtiin 13 havaintoa yhteensä 20 yksilöstä. 80-luvulla on havaittu keskimäärin yhdeksän yksilöä (5-6 havaintoa) vuosittain.

- **Kahlaajapääskey**
Glareola pratincola
(1,2,2)

1.7. Parikkala, Siikalahti 2 N (Markku T. Santamaa, Mauno Mäntylä).

- **Siperiankurmitsa**
Pluvialis fulva (1,7,2)

15.-22.9. Närpiö, Blacksögrundet 2 Ikv (Aarne Lahti, Timo Wegelius ym.).

Edellinen havainto siperiankurmitsasta on kesäkuulta 1986, jolloin juhlapukuinen lintu tavattiin Hangossa. Nuori siperiankurmitsa nähtiin viimeksi vuonna 1980, jolloin kaksi yksilöä oleili lokakuuisessa kapustarintaparvessa Dragsfjärdissä. Myös Ruotsissa havaittiin yksi siperiankurmitsa syksyllä 1990 (Elmberg kirj. ilm.).

- **Arohyppä**
Chettusia gregaria
(1,1,1)

6.5.-13.6. Pori, Etu-Amerikka (Tapio Kaski, Markku Heikkilä, Asko Eriksson)

Vuoden jännittävimpiä havaintoja. Etu-Amerikan yksinäinen arohyppä viihtyi töyhtöhyppien seurassa ja hautoi kahta munaa. Lintu oli saapunut paikalle ilmeisesti jo huhtikuussa. Munat jäivät kuoriutumatta ja taltioitiin Helsingin yliopiston kokoelmiin. Linnun puoliso jäi hämärän peittoon. Myös maamme ensimmäinen arohyppähavainto on Porista vuodelta 1951 ja toinen Joutsenosta elokuulta 1988. Arohypp-

pä on kaakkoinen laji, jonka levinneisyysalueen Euroopan puoleisissa osissa pesivät kannat katosivat tällä vuosisadalla (Cramp & Simmons 1983). Brittein saarilla lajia on tavattu vuoteen 1989 mennessä 32 kertaa. Siellä havaintojen pääosa koskee syksyisiä lintuja, jotka ovat usein lyöttyneet töyhtöhyppäparviin (Rogers ym. 1988, Rogers ym. 1989). Ruotsissa laji on tavattu vain vuonna 1989, jolloin havaittiin kolme lintua. Näistä ainakin yksi yksilö pysytteli paikalla koko kesän (Elmberg 1990).

- **Alaskansirri**
Calidris melanotos
(6,18,1)

24.-27. 9. Mustasaari, Norrskär I kv n r (Ari Veijalainen, Mauri Jalonen, Tapani Numminen ym.).

- **Alaskanvikla**
Tryngites subruficollis
(1,4,1)

11.-12.5. Korppoo, Jurmo (Pekka Alho, Kalle Rainio, Mikko Ylitalo ym.).

Ensimmäinen kevähavainto tästä lajista. Aikaisemmista havainnoista kolme on syys-lokakuuisia nuoria lintuja ja kaksi heinäkuun lopulta ollen yhteydessä vanhojen kahlaajien muuttoon. Ruotsissa laji on havaittu vuoteen 1990 mennessä 13 kertaa. Kaikki havainnot koskevat heinä-marraskuun aikana tavattuja lintuja (Elmberg 1990, Elmberg kirj. ilm.). Alaskanvikla on alaskansirrin ja valkoperäsirrin ohella yksi yleisimmistä Eurooppaan harhautuvista "jenkkikahlureista".

- **Pitkänokkakurppelo**
Limnodromus scolopaceus
(0,4,1)

18.-20. 9. Pori, Yyteri I kv (Ju-

ha Sjöholm ym.).

Jo toinen Yyterissä havaittu pitkänokkakurppelo. Maamme ensimmäinen havainto lajista tehtiin Jurmossa toukokuussa 1980, loput havainnot ovat syyskuisia lintuja, joista yksi on ad, yksi 1kv ja yksi iälleen määrittämätön. Näiden lisäksi on havainto lajilleen määrittämättömästä ad-linnusta elokuulta 1987. Suomeksi kurppeloiden määrittystä ovat esitelleet Huhta-Koivisto & Lindroos (1987)

• **Lampiviklo**

Tringa stagnatilis
(47,206,26)

28. 4. Suodenniemi, Kourajärvi 2 (Hannu Koskinen, Matti Pessa).

3. 5. Espoo, Suomenoja (Pekka Pöyhönen, Yrjö Kuikka, Sampo Laukkanen ym.).

6.-7. 5. Kotka, Hovinsaari (Klaus Laine, Gunnar Suokko, Jorma Venemies).

6. 5. Värsilä, Säpäri 2 lähtivät NW (Harri Kontkanen, Markku Halonen).

8. 5. Iitti, Tervolanlahti (Kari Puumalainen).

8. 5. Viljakkala, Alhonlahti (Markku Kangasniemi, Petri Saari ym.).

10.-23. 5. Outokumpu, Sysmäjärvi (Antti Wänskä, Petri Hottola ym.).

11. 5. Espoo, Finnå (Pasi Pirinen).

14. 5. Virolahti, Vilkkilän tura 2 (Juha Honkala, Jorma Vickholm).

16. 5. Liminka, Liminganlahti (Antero Topp, Olli Taipale).

16.-17. 5. Kotka, Hovinsaari (Klaus Laine ym.).

24. 5. Virolahti, Vilkkilän tura (Ari Lehtinen).

28. 5. Nilsiä, Palonurmi (Pertti Hartikainen).

29.5.-1.6. Helsinki, Pikku Huopalahti (Juha Kärkkäinen).

30.-31.5. Kotka, Hovinsaari

(Klaus Laine ym.).

31.5. Siuntio, Myrans (Jan Södersved).

6.-9. 6. Kotka, Hovinsaari 6.6. 2 muulloin 1 (Mikko Pöyhönen ym.).

7.-8. 6. Salo, Halikonlahti 2 (Janne Riihimäki ym.).

9. 6. Liminka, Virkkula (Tom Lindbom, Jukka Nurmi, Soili Leveelahti).

22. 7. Lappeenranta, Askola (Markku Paakkinen,

3. 8. Hämeenlinna, Hattelmala ad (Ari Lehtinen).

Runsas esiintyminen, lähes ennätysvuosien 1983 (28 yksilöä) ja 1984 (33 yksilöä) luokkaa. Havaintojen määrä on kasvanut voimakkaasti 80-luvulla ja pesintä on todettu seitsemän kertaa vuodesta 1983 alkaen. Laji on leviytymässä muuallekin Pohjois-Eurooppaan. Ruotsissa havaintojen määrä on kasvanut viime vuosina (Elmberg kirj. ilm.) ja Latviassa ensipesintä todettiin jo vuonna 1974 (Baumanis 1989).

13. 5. 1989 Västansfjärd, Galtarbyviken (Jarmo Laine, Markku Harmanen, Pekka Loivaranta).

Vuoden 1989 yksilömäärä nousee 18:aan.

• **Rantakurvi**

Xenus cinereus

12. 6. 1982 Jämsä, Lokalahti (Mika Nieminen, Leo Lindroos).

2. 7. 1984 Jämsä, Lokalahti (Mika Nieminen).

Rariteettikomitea tarkastaa havainnot rantakurvista pesimäpaikkojen ulkopuolelta vuoden 1985 loppuun saakka.

Isovesipääsky

Phalaropus fulicarius
(11,20,1)

2.10. Kemiö, Sjölag 1kv (Juk-

ka K. Nurmi).

• **Grönlanninlokki**

Larus glaucooides
(2,2,2)

11. 2. Kokkola, Trullö subad (Tom Backlund, Harri Hongell, Runne Jakobsson ym.).

31.12. alkaen Helsinki, Kaupatori 2kv (Pertti Uusivuori, Markku Ojala, Pertti Launes ym.).

Pitkän tauon jälkeen ilahduttava esiintyminen. Edelliset havainnot ovat joulukuulta 1982, jolloin yksi yksilö tavattiin Kotkassa ja Espoossa. Tätä ennen laji on tavattu vain kahdesti; vuonna 1964 ja vuonna 1836 (Solonen 1985, Harrio ym. 1987). Ruotsissa grönlanninlokki on tavattu kaikkiaan 63 kertaa, vuodesta 1979 alkaen vuosittain (Elmberg kirj. ilm.).

• **Riuttatiira**

Sterna sandvicensis
(16,63,8)

13. 5. Porvoon mlk, Pellinki 2kv SE (Martti Vattulainen).

8. 6. Lemland, Lågskär S (Timo Hietanen).

11. 6. Lemland, Lågskär E (Hannu Kormano, Timo Hietanen).

30. 6. Pori, Preiviikinlahti 2 ad (Ari Lehtinen).

2. 7. Lemland, Lågskär ad lähti E (Antero Topp, Erkki Topp, Jere Topp).

23. 7. Pernaja, Aspskär ad NNW (Eero Haapanen).

29. 7. Pori, Yyteri ad N (Asko Eriksson).

Keskimääräistä hieman runsampi, ajoitukseltaan tyypillinen esiintyminen.

22. 7. 1989 Hanko, Vedagrundet 3 ad (Tomi Muukkonen, Ulla-Maija Vainikka).

Vuoden 1989 yksilömäärä nousee

13:een.

- **Hieta-/Riuttatiira**
Gelochelidon niloticus
Sterna sandvicensis
(0,4,2)

22.5. Lemland, Lågskär WNW (Henrik Lindholm, Markus Keskitalo, Timo Hietanen).
29. 5. Lemland, Nyhamn ad W/WNW (Markus Keskitalo, Panu Kuokkanen).

- **Valkosiipitiira**
Chlidonias leucopterus
(3,14,1)

11. 6. Paimio, Paimionlahti jp (Matti Lempiäinen).

- **Jääkyyhky**
Alle alle
(n.58,53,7)

6. 1. Kristiinankaupunki, Siipyy 2 juv/tp (Petri Rissanen, Soili Koskela).

24. 4. Lemland, Lågskär juv/tp (Pekka Saikko, Markus Keskitalo, Henrik Lindholm ym.).

8.10. Simo, Ykskuusi lähti E (Pentti Rauhala, Joel Niemi).

14.10. Kokkola, Tankar (Eino Majaniemi).

10.11. Hanko, Itäsatama juv/tp E (Henrik Lindholm, Mika Nieminen).

9.12. Eckerö, Storby juv/tp (Tom Lindbom, Soili Leveelahti, Jyrki Normaja ym.).

Poikkeuksellisen runsas esiintyminen, lähes huippuvuoden 1983 luokkaa, jolloin havaittiin kahdeksan yksilöä. Ilahduttavaa oli myös se, että kaikki havainnot ovat lintumiesten tekemiä. Useinhan osa havainnoista koostuu kalaverkoista kuolleena löydetystä linnuista.

25.10. 1988 Tampere, Näsijärvi 2 juv/tp (Rainer Mäkelä, Markku Nurminen).
Vuoden 1988 yksilömäärä nousee

neljään.

- **Tornipöllö**
Tyto alba
(2,0,1)

16.-17. 4. Lemland, Lågskär r (Panu Kuokkanen, Markus Keskitalo, Pekka Saikko).

6.11. Rauma, Kairakatu kuollut (Markku Maikola, ilmoitti Hannu Helleaho).

Lågskärin lintu oli heikkokuntoinen ja kuoli löytymistään seuraavana päivänä. Lintu on taltioitu Ahvenanmaan maakuntamuseoon. Rauman lintu löytyi kuolleena ja oli mitä todennäköisimmin toinen Tanskasta rahtilaivan ruumassa Raumalle matkustaneista tornipöllöistä. Rauman lintu on tulkittu ihmisen siirtämäksi, eikä sitä ole laskettu mukaan tavattujen yksilöiden kokonaismäärään. Molemmissa linnuissa todettiin alalajin *guttata* piirteet. Aikaisemmat havainnot maastamme ovat vuosilta 1935 ja 1963 ja koskevat myöskin Keski- ja Itä-Euroopassa pesivää alalajia *guttata*. Tornipöllö on pääosin paikkalintu, mutta sen tiedetään suorittavan ajoittain pitkiäkin vaelluksia ravintotilanteesta ja kannan tiheydestä riippuen. Laji on vähentynyt kaikkialla eurooppalaisella levinneisyysalueellaan (Cramp & Simmons 1985). Esimerkiksi Ruotsin Skoonen pieni pesivä kanta lienee kuollut sukupuuttoon 80-luvun aikana, ja maassa tavattiin vain kolme yksilöä vuonna 1990 (Tyrberg 1991).

- **Piikkiyrstöpääsky**
Hirundapus caudatus
(1,0,1)

21.4. Kristiinankaupunki, Skaftung NW (Petri Rissanen, Kari Korhonen, Soili Koskela).

Maamme toinen havainto tästä maailman nopeimmaksi mainostetusta lentäjäst. Ensimmäinen

havainto on Nummelta 21.5. 1933. Kevään harvinaisin vieras saapui huomattavan varhain keväällä, sillä laji saapuu kaakkoi-simpaankin Siperiaan vasta toukokuun alussa ja muualle Siperiaan selvästi myöhemmin (Cramp & Simmons 1985). Myös Englannin havainnot ajoittuvat toukokuun loppuun-kesäkuun alkuun (Rogers ym. 1989). Muualta Euroopassa lajia on tavattu Brittein saarilla (7 havaintoa vuoteen 1989 mennessä (Rogers ym. 1989), Norjassa ja Maltalla (Cramp & Simmons 1985). Piikkiyrstöpääsky pesii Keski- ja Itä-Siperiasta itään Sahalinille ja Japaniin ulottuvalla alueella sekä paikoitellen Himalajalla ja Burmassa. Pohjoisten kantojen tiedetään muuttavan talveksi Australiaan!

- **Mehiläissyöjä**
Merops apiaster
(15,52,6)

24. 5. Porvoo, Pikkupernajanlahti NW (Jouni Lindqvist).

8. 6. Lemland, Lågskär N (Henrik Lindholm, Timo Hietanen, Hannu Kormano).

21. 6. Kauhava, Saarimaa (Kai Norrdahl).

6. 7. Kotka, Hovinsaari ad lähti S (Klaus Laine).

13. 7. Hanko, Lintuasema lähti WSW (Pekka Topp, Marika Reinikainen).

1. 9. Karkkila, Pyhäjärvi ad (Kalle Virta, Kari Virta, Jari Landen, Mika Teivonen).

Niin yksilömäärältään kuin ajoituksestaankin normaali esiintyminen.

- **Isokirvinen**
Anthus novaeseelandiae
(?,190,14)

8.-9. 9. Pori, Leveäkari 2 (Lauri Hänninen ym).

9. 9. Korsnäs, Västanlid (Aarne Lahti, Mikko Hurme, Timo

Wegelius).

10. 9. Helsinki, Kyläsaari (Heikki Luoto, Harri Hongisto, Yrjö Kuikka).

14. 9. Hanko, Täktom (Jyrki Lausamo, Jörgen Palmgren ym.).

15. 9. Hanko, Täktom 1kv (Pekka J. Nikander, Antti Mikala, Markku Mikkola ym.).

19. 9. Kalajoki, Letto 2 (Jukka Vierimaa).

23. 9. Uusikaupunki, Pitkäluoto S (Tom Lindroos, Rauli Lumio, Heikki Nurmi).

23. 9. Helsinki, Viikki (Kalevi Hiironniemi).

23.-24. 9. Savitaipale, Lavikanlahti (Markku Paakkinen, Jouko Rantanen).

27. 9. Korppoo, Utö (Hannu Klemola).

3.10. Asikkala, Pulkkilanharju S (Kari Reinikainen, Timo Hämäläinen).

9.10. Nauvo, Seili (Hannu Friman).

20.10. Helsinki, Kyläsaari (Frans Silvenius).

Hangon havaintojen on tulkittu koskevan samaa yksilöä. Edellisvuoden tapaan suhteellisen vaatimaton esiintyminen, joka tosin vastaa melko hyvin 80-luvun normaalivuosien keskiarvoa. Huippuvuodet ovat olleet 1967 ja 1988, jolloin havaittiin 63 ja 53 yksilöä. Ehkä hieman yllättäen Ruotsissa tavattiin 25 yksilöä, mikä on kaikkien aikojen toiseksi paras esiintyminen (Tyrberg 1991).

Hangon lintua lukuun ottamatta havaintoihin isokirvisestä sisältyy mongoliankirvisen mahdollisuus.

28. 8. 1988 Pori, Fleiviikki 3 (Juha Järvi, Antti J. Lind, Juha Sjöholm ym.).

17. 9. 1988 Helsinki, Malmi (Antero Topp).

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee 53:een.



Mongoliankirvinen ilmaantui Suomeen kuudennen kerran. Kuva Tapani Numminen

• **Mongoliankirvinen**

Anthus godlewskii
(1,4,1)

4.-7.11. Kristiinankaupunki, Skaftung 1kv r (Petri Rissanen, Kari Korhonen, Tapani Numminen ym.).

Suomen kuudes ja Euroopan kahdeksas mongoliankirvinen. Lajityypilliseen tapaan Skaftungin "godari" saapui vasta myöhään syksyllä. Aikaisemmat havainnot sijoittuvat lokakuun puolivälin ja marraskuun lopun väliselle ajanjaksolle. Toistaiseksi kaikki maassamme tavatut mongoliankirviset on pyydystetty, ja havaintojen hyväksyminen on perustunut suurelta osin mittatietoihin ja valokuvaan.

• **Nummikirvinen**

Anthus campestris
(57,63,4)

8. 9. Hanko, Täktom 1kv (Antero Topp, Jussi Lindström, Pekka Pöyhönen).

9. 9. Helsinki, Kyläsaari 1kv (Pekka J. Nikander, Kimmo Koponen, Tomi Muukkonen

23.- 28. 9. Varkaus, Pitkälänniemi 1kv (Heikki Kotilainen,

Osmo Huupponen, Paavo Liimatta).

20.-22.10. Vaasa, Vaskiluoto 1kv (Ari Veijalainen ym.).

Havaittujen nummikirvisien määrä on normaalin niukka.

27. 4. 1989 Uusikaupunki, Verkara (Harri Päiväranta).

• **Iso-/Nummikirvinen**

Anthus novaeseelandiae
Anthus campestris

15.10. Lemland, Lågskär (Juha Honkala).

• **Intiankirvinen**

Anthus hodgsoni
(0,9,2)

30.9. Kirkkonummi, Rönnskär r (Pekka Ikonen, Jyrki Pynnönen, Hannu Palojärvi).

30.10. Lemland, Lågskär r (Timo Hietanen, Kari Karhu, Tomi Muukkonen ym.).

Lågskärin linnussa todettiin *yunnanensis*-alalajin piirteet. Ensimmäinen havainto intiankirvisestä on vuodelta 1978, minkä jälkeen laji on havaittu lähes vuosittain 1-2 yksilön voimin. Ruotsissa laji on havaittu vuoteen 1990 men-

nessä vasta kolmasti (Elmberg kirj. ilm.). Englannissa todettiin kaikkien aikojen runsain esiintyminen. Alustavien tietojen mukaan syyskuun lopun ja lokakuun aikana havaittiin yli 40 yksilöä, mikä on kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä ennätysyksynä (Allsopp & Nightingale 1991). Runsaasti kuvitettu yhteenveto lajin määrittämisestä, ks. Alström & Mild (1991).

• **Keltavästäräkki**

Motacilla flava feldegg
(0,2,2)

22. 4. Luvia, Säppi k lähti N (Jari Peltomäki, Ulla Matturi).

29.-31. 5. Lappeenranta, Askola k (Pekka Karhu).

Ensimmäinen havainto tästä keltavästäräkin kaakkoisesta alalajista tehtiin vuonna 1985.

• **Sitruunavästäräkki**

Motacilla citreola
(10,39,6)

12.-15. 5. Kotka, Hovinsaari k (Klaus Laine, Heli Parkko, Petri Parkko).

20. 5. Siuntio, Myrans n (Kari Tornikoski, Henry Ekholm, Ilkka Wentus).

22. 5. Salo, Halikonlahti k (Matti Lempiäinen).

2. 6. alkaen Oulu, Syväsatama k (Lassi Eloranta, Antero Eloranta, Hannu Eloranta ym.).

21. 8. Luvia, Säppi 1kv (Olli Holma).

11.-12.10. Pori, Yyteri 1kv (Pekka Eriksson).

Oulun koiras yrityksiä keltavästäräkin kanssa. Runsa esiintyminen, joka sivuaa vuosien 1988 ja 1987 ennätyslukemia. Myös Ruotsissa laji esiintyi runsaana; yhteensä seitsemän yksilöä havaittiin (Elmberg kirj. ilm.). Etenkin keväisten lintujen määrät ovat kasvaneet sekä Suomessa että Ruotsissa 80-luvulla, ehkä jopa

lajipuhdasta pesintää enteillen. Liettuassa todettiin lajin ensimmäinen pesintä vuonna 1986 (British Birds 84:233).

28. 4. 1989 Helsinki, Viikki k (Markus Keskitalo, Olli Vesikko).

Vuoden 1989 yksilömäärä nousee kahteen.

• **Vuorivästäräkki**

Motacilla cinerea
(25,126,6)

8. -13.5. Karkkila, Massakoski k Ä (Kalle Virta, Kari Virta, Hannu Friman ym.).

7. 7. Uusikaupunki, Vekara +1kv k S (Mikko Ylitalo, Kalle Rainio).

14.-15.7. Helsinki, Kyläsaari (Jarkko Santaharju, Matti Nieminen, Pekka Seppälä).

29. 7. Helsinki, Kyläsaari (A. J. Siivonen).

15.-16.10. Pyhäranta, Rihtiniemi (Hannu Virtanen, Markku Santamaa, Veli Puputti ym.).

11.11. Espoo, Finnå (Jörgen Palmgren, Sampsä Cairenius).

Normaali esiintyminen.

24.-25.11. 1984 Jämsä, Loka-lahti (Mika Nieminen, Leo Lindroos, Jukka Virtanen).

23. 4. 1989 Kitee, Puhos (Harri Kontkanen, Markku Halonen, Ari Parviainen).

9.7. 1989 Kuusamo, Rukatunturi n, 2 pull r ja 1 muna (Olli Näyhä, Jukka Matero, Jyrki Mäkelä).

12.7.1989 Pelkosenniemi, Pyhäntunturi, Pyhäkuru k (Thomas Oesch, Petteri Tolvanen, Satu Arponen)

2. 9.1989 Joensuu, Repokallio (Jouni Pursiainen).

• **Västäräkki**

Motacilla alba yarrellii
(0,3,2)

1.-7. 4. Korsnäs, Västanlind k (Timo Vestermark, Timo Wegelius).

8. 4. Helsinki, Viikki k (Jari Talvio).

Maamme ensimmäinen havainto tästä västäräkin pääasiassa Englannissa tavattavasta alalajista tehtiin vuonna 1985. Ruotsissa, missä alalaji on tavattu yhteensä 79 kertaa, nähtiin 1990 14 yksilöä, mikä on kaikkien aikojen ennätys (Tyrberg 1991).

• **Mustaotsalepinkäinen**

Lanius minor
(28,59,6)

3. 6. Vaasa, Näset (Christer Hangelin).

6. 6. Kirkkonummi, Friggesby (Reijo Purasmaa).

6. 6. Vaasa, Söderfjärden (Harry Seppälä).

9.- 11. 6. Kristiinankaupunki, Tiukka (Hannu Koskinen, Petteri Rissanen, Soili Koskela).

6.-16. 7. Ylöjärvi, Siivikkala ad (Rainer Mäkelä, Kari Pirhonen ym.).

7. 7. Närpiö, Pjelaaxfjärden ad (Petteri Rissanen, Soili Koskela).

Mustaotsalepinkäisiä havaittiin vähemmän kuin kahtena edellisellä vuonna, mutta kuitenkin keskimääräistä runsaammin. Ruotsissa lajista tehtiin vain kolme havaintoa, mikä on normaalia selvästi vähemmän (Tyrberg 1991).

6. 8. 1989 Värsilä, Sääperi ad (Harri Kontkanen, Marko Törnqvist).

• **Punapäälepinkäinen**

Lanius senator
(7,6,1)

7.- 8. 7. Korppoo, Jurmo +1kv k (Vesa Multala, Enn Vilbaste, Eedi Lelov).

11.-13. 7. Korppoo, Jurmo +1kv k (Jyri Heino).

Jurmon havainnot koskevat

samaa yksilöä.

13.5.1989 Pornainen, Laukoski n (Teikari, ilmoitti Seppo Sarvanne)

Pornaisten punapäälepinkäinen törmäsi ikkunaan ja kuoli. Se on taltioitu Porvoon luonnontieteellisen museon kokoelmiin. Linnussa todettiin kaakkoisen *niloticus*-alalajin piirteet, joka on tunnistettavissa valkoisen värin määrästä käsi- ja pyrstösulkien tyvellä, ks. Svensson (1984). Havainto lienee ainakin Pohjoismaiden ensimmäinen tästä alalajista.

• **Ruokosirkkalintu**

Locustella luscinioides
(0,12,4)

26.5.-heinäkuun puoliväli Kirkkonummi, Petäjäjärvi Ä r (Lasse J. Laine, Esko Pasanen ym.).

28.5.-21.6. Nummi-Pusula, Savijärvi Ä r (Henry Ekholm, Esko Pasanen, Matti Sillanpää).

8.-16. 6. Savitaipale, Jäkäläjärvi Ä (Markku Loippo, Kimmo Häkkinen, Markku Paakkinen ym.).

9.-17.6. Janakkala, Hyvikkälä Ä r (Ari Lehtinen, Kari Reinikainen, Hannu Hellsten ym.).

Runsas esiintyminen. Vuoden 1984 ensihavaintojen jälkeen ovat vuosisummat vaihdelleet välillä 0-3.

• **Kenttäkerttunen**

Acrocephalus agricola
(0,11,2)

13.-21.7. Espoo, Laajalahti +1kv r (Pekka Puhjo, Hannu Ekblom, Jukka Haapala).

17.-18.7. Lemland, Lågskär +1kv k r (Antero Topp, Jussi Lindström).

Jotakuinkin normaali esiintyminen. Suomalaisista kenttäkerttunista seitsemän on tavattu muutoikaan toukokuun lopulla-kesä-

kuun alussa, kaksi kesäkuun jälkipuoliskolla ja neljä heinäkuun ruovikkopyynnin yhteydessä.

• **Pikkukultarinta**

Hippolais caligata
(0,8,3)

5. 6. Inkoo, Sommarö Ä r (Lauri Mäenpää, Seppo Niirinen).

24.6.-8.7. Parikkala, Koitsanlahti Ä r (Jari Kontiokorpi).

24. 9. Mustasaari, Västra Norrskär 1kv r (Ari Veijalainen, Aarne Lahti, Tapani Numminen ym.).

Ennätysesiiintyminen, joskin vuosina 1988 ja 1987 on havaittu kaksi yksilöä. Norrskärin lintu on vasta toinen syksyllä havaittu. Maamme ensimmäinen havainto tehtiin vuonna 1981, ja vuodesta 1986 alkaen lajia on tavattu vuosittain. Lajin tuntomerkkien ja laulun parantunut tuntemus on epäilemättä yksi syy havaintojen runsastumiseen. Ruotsissa laji on havaittu vain kerran, vuonna 1971 (Breife ym. 1990).

• **Hippiäisuunilintu**

Phylloscopus proregulus
(26,251,6)

6.10. Luvia, Säppi (Asko Eriksson).

8.10. Merikarvia, Kasala (Janne Lampolahti).

13.10. Lohtaja, Ohtakari (Marko Pohjoismäki, Tomi Hirvonen, Vesa Huhtala ym.).

25.10. Inkoo, Sommarö (Jyrki Pynnönen, Mikko Huju, Juha Lammi).

Edellisten lisäksi rengastettiin kaksi lintua, toinen Hangossa ja toinen Kokkolassa. Hippiäisuunilinnun osalta syksyn yksilömäärä oli selvästi alle 80-luvun keskiarvon (22), mutta vastaa hyvin joitakin 80-luvun puolivälin ja alun "laihoja" vuosia.

16.10.1988. Korsnäs, Södra Björkö (Henry Ekholm).

21.10. 1989 Hanko, Länsisatama (Jyri Heino, Mika Nieminen, Asko Rokala).

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee 30:een ja vuoden 1989 yksilömäärä 47:een.



Norrskärin pikkukultarinta on toinen, syksyllä maassamme tavattu
Kuva Tapani Numminen

• **Kirjosiipiunilintu**

Phylloscopus inornatus
(41,288,26)

10. 9. Pori, Mäntyluoto (Pekka Eriksson).

11. 9. Espoo, Seilimäki (Heikki Luoto).

13. 9. Hanko, Täktom (Pekka J. Nikander, Antti Mikala).

15. 9. Helsinki, Vallila (Heikki Luoto, Antti Heikkilä, Markku Ojala).

15.9. Pori, Herrainpäivät (Teemu Lehtiniemi, Olli-Pekka Liinamaakso, Jani Vastamäki).

16.9. Varkaus, Kommila (Heikki Kotilainen).

16.9. Konginkangas, Kirkonkylä (Eino Hiekkänen, Tauno Hiekkänen).

18.9. Pietarsaari, Rotholmsgrundet (Jari Peltomäki).

21.9. Kristiinankaupunki, Skaftung (Petri Rissanen).

23.-24. 9. Pori, Mäntyluoto (Juha Sjöholm, Asko Eriksson).

3.10. Pietarsaari, Kaupunginpuutarha (Jari Peltomäki).

5.10. Kristiinankaupunki, Siipyy (Petri Rissanen).

7.10. Kirkkonummi, Rönnskär (Jyrki Pynnönen, Lauri Mäenpää, Anssi Vähätalo).

3.-4.11. Lemland, Lågskär (Pekka Saikko, Timo Hietanen, Thomas Oesch).

Edellisten lisäksi rengastettiin 12 yksilöä, joten vuosisumma nousee 26 yksilöön, mikä vastaa hyvin 80-luvun keskiarvoa. Ruotsissa havaittiin vain 18 yksilöä, vähemmän kuin kertaakaan aikaisemmin sitten vuoden 1983 (Tyrborg 1991).

7.10. 1982 Lemland, Lågskär 1kv r (Antero Topp, Sakari Kauppinen, Erkki Topp).

26.9. 1988 Helsinki, Kaisaniemi (Thomas Oesch, Jorma Tähtinen).

2.10. 1988 Helsinki, Kaisaniemi 2 (Heikki Luoto).

15.10. 1988. Korsnäs, Södra Björkö (Henry Ekholm, Matti Sillanpää).

4. 9. 1989 Punkaharju, metsäntutkimuslaitos (Esko Veijalainen).

14.10. 1989 Eckerö, Signilskär (Antti Below, Vesa Tuominen ym.).

Ennätysvuoden 1988 yksilömäärä nousee 73:een ja vuoden 1989 yksilömäärä 16:een. Vuoden 1982 lintu on hyväksytty *humei*-tyyppisenä.

• **Ruskouunilintu**

Phylloscopus fuscatus
(3,20,3)

6.-7.10. Pattijoki, Yrjänä (Jukka Jantunen, Jukka Hauru, Kari Varpenius).

16.10. Hanko, Täktom (Jörgen Palmgren, Matti Kapanen).

22.-23.10. Kirkkonummi, Rönnskär r (Juha Lammi, Jyrki Pynnönen).

Keskimääräistä hiukan parempi, mutta huippuvuotta 1987, jolloin havaittiin yhdeksän yksilöä, selvästi heikompi esiintyminen.

• **Tulipäähippiäinen**

Regulus ignicapillus
(1,3,1)

8.6. Siikajoki, Tauvo n r (Jari Heikkinen, Mikko Ojanen).

Toistaiseksi pohjoisin havainto. Aikaisemmista havainnoista kaksi on keväältä ja kaksi syksyltä. Ruotsissa todettiin keväällä runsas esiintyminen ja ensimmäinen pesintä (Tyrborg 1991).

• **Sepelsieppo**

Ficedula albicollis
(n.35,61,2)

6. 5. Lemland, Lågskär k +2kv (Timo Hietanen, Henrik Lindholm, Asko Rokala ym.).

21. 5. Lemland, Herröskatan k (Kim Mäkinen).

• **Mustapäätasku**

Saxicola torquata
(30,112,5)

15.-16.4. Dragsfjärd, Lövä n (Mikko Ylitalo, Kalle Rainio, Pekka Toola).

21. 4. Västanfjärd; Galtarby k (Pekka Salmi, Hannu Salmi, Viljami Velmala ym.).

30.4 Lohjan kunta, Kirkniemi n (Kari Tornikoski, Ilkka Wentus, Marita Jalkanen).

16.-21. tai 22.7. Ilomantsi, Möhkö k (Keijo Purmonen).

26. 9. Helsinki, Suursuo n-pukmaura (Kari Lindblom).

Keskimääräistä hieman nuukempi esiintyminen. Toistaiseksi vain Helsingin lintu on hyväksytty alalajilleen määritettynä.

22.4.1988 Hanko, Täktbukten k (Henry Ekholm, Aulikki Teronen, Katri Voutilainen)

• **Sinipyrstö**

Tarsiger cyanurus

7. 6. Kuhmo, Elimyssalo +2kv k r (Ari Rajasärkkä, Jaakko Mehtälä, Erkki Virolainen).

19.6. Kuusamo, Valtavaara +2kv k, n + 6 pull r (Heikki Seppänen).

28.6. ja 4.7. Kuusamo, Valtavaara ja Konttainen 1 +2kv k Ä, 4 2kv k Ä (Dick Forsman).

24.9. Mustasaari, Västra Norrskär n-puk. r (Arne Lahti, Ari Veijalainen, Tapani Numminen ym.).

Ilahduttavan runsas esiintyminen ja maamme toinen varmistettu pesintä. Ensimmäinen pesintä todettiin Kuusamossa 1972 (Solonen 1985). Kuusamon havaintolomakkeet eivät saapuneet ajoissa RK:lle (havainnoitsijoista riippumattomista syistä), joten ylläolevat sinipyrstöluvut on rekonstruoitu Dick Forsmanin ilmoituksen ja rengastustoimistolta saadun listauksen perusteella.

RK toivoo saavansa yksityiskoh-
taisen selvityksen Kuusamon lin-
tujen kokonaismäärästä ja pesin-
nän kuluista piakkoin.

• **Etelänsatakieli**

Luscinia megarhynchos
(1,10,4)

22. 4. Lemland, Lågskär 2kv r
(Pekka Saikko, Panu Kuokka-
nen, Henrik Lindholm ym.).

23.-24. 5. Parikkala, Savikum-
pu r (Esko Veijalainen, Pertti
Hotta, Jari Kontiokorpi ym.).

28. 5. alkaen Närpiö, Pjelas-
fjärden k (Petri Rissanen, Antti
Lind).

8.-18.10. Hanko, Lintuasema
1kv r (Pekka Topp, Pekka
Hänninen ym.).

Kahden vuoden tauon jälkeen en-
nätyksellinen esiintyminen. Ai-
kaisemmin ainoastaan vuosina
1985 ja 1976 on havaittu kaksi
yksilöä. Närpiön koiras pesi sata-
kielen kanssa, mutta tarkkaa sel-
vitystä pesinnän kuluista ja mah-
dollisista risteymäpoikasista ei
ole saatu. Ruotsissa tavattiin vain
yksi yksilö vuonna 1990 (Elm-
berg kirj. ilm.).

• **Partatiainen**

Panurus biarmicus
(1,84,167)

11.10. Lemland, Lågskär 8 (ai-
nakin 4 k) (Timo Hietanen, Ju-
ha Honkala, Karno Mikkola
ym.).

17.-22.10. Lemland, Lågskär
25 (2k 5n r) (Karno Mikkola,
Timo Hietanen, Juha Honkala
ym.).

17.-18.10. Korppoo, Utö 5k
3n (Hannu Klemola).

24.10. Espoo, Laajalahti 2k
(Antero Topp, Olli Taipale).

26.10. alkaen Helsinki, Sauna-
lahti 21 (Matti Lammin-Soila,
Kari Lindholm ym.).

27.10.-3.11. Espoo, Kaitalahti
11 (1n r), 28.10. 9 lintua lähti
E (Markku Vakiala, Antero

Topp ym.)

2.11 alkaen Kotka, Hovinsaa-
ri 21 (2k 2n r) (Riku Lehtinen,
Klaus Laine, Tatu Hokkanen).

3.-4.11. Vehkalahti, Salminlah-
ti 1k 1n (Klaus Laine, Tatu
Hokkanen, Kimmo Heiska-
nen).

4.11. alkaen Espoo, Laajalahti
n. 15 (9 r) (Jussi Topp ym.)

10.11. Inkoo, Strand 2k 3n ja
noin 8 (Lasse J. Laine).

11.11. alkaen Porvoo, Ruskis
2k 2n (Arto Juvonen, Seppo
Sarvanne, Risto Saranto ym.).

12.11. Lemland, Lågskär 12
(5k 5n) (Petteri Tolvanen, Pek-
ka Saikko, Antti Mikala ym.).

18.11. alkaen Salo, Halikon-
lahti 3-4 (1k 1n) (Janne Riihi-
mäki ym.).

18.11 alkaen Sipoo, Östersun-
dom 19 (10k 7n r) (Asko Ro-
kala, Jyri Heino, Esko Pasa-
nen).

2.12 Sipoo, Östersundom k
(Ilkka Kuvaja, Timo Aivila)

Kahden melko heikon vuoden
jälkeen ennätyksellinen esiinty-
minen, joka alkoi totuttua hieman
aiemmin ja ulottui selvästi kau-

emmaksi itään kuin kertaakaan
aiemmin. Partatiaisen talvehtimi-
nen onnistui monin paikoin ja
johti kesällä 1991 pesintöihin eri
puolilla Etelä-Suomea. Viime
vuosikymmeninä elinaluettaan
voimakkaasti laajentanut laji ta-
vattiin maassamme ensimmäisen
kerran vuonna 1949 (Solonen
1985) ja toisen kerran vasta
vuonna 1984. Ensimmäinen ja ai-
noa pesintä ennen vuotta 1991 to-
dettiin vuonna 1987. Ruotsissa
partatiainen pesi vuonna 1990 en-
nätyksellisen runsaslukuisena ja
syksyllä se esiintyi monin pai-
koin hyvin runsaslukuisena (Tyr-
berg 1991).

Vuoden 1991 alusta alkaen
**RK ei enää tarkista havaintoja
partatiaisesta.** Syinä tähän ovat
lajin voimakas yleistyminen, joka
varmasti laskee ilmoitusaktivi-
teettia ja lajin helppo tunnetta-
vuus. RK jättää paikallisten har-
vinaisuuskomiteoiden ja -toimi-
kuntien itsensä päätettäväksi sen,
tarkistavatko ne tulevaisuudessa
alueellaan tehdyt partatiasha-
vainnot vai eivät.



*Sinipyrrstö ilahdutti runsaalla esiintymisellä - löytyipä toinen varmis-
tettu pesintäkin. Kuvassa naarasyksilö. Kuva Tapani Numminen.*

- **Pussitiainen**
Remiz pendulinus
(5,18,11)

22. 4.-3.6. Hamina, Kirkkojärvi 1k r, 26.4. ja 13.5. 2k sekä 23.4. n (Klaus Laine, Tatu Hokkanen, Mikko Pöyhönen).

26. 4. Espoo, Laajalahti (Jyri Heino).

6.-n.26. 5. Köyliö, Kirkkosaari 2 (1k) (Ilkka Kuvaja, Tuomo Hurme, Leena Laitinen ym.).

20.-23. 5. Kotka, Hovinsaari k r (Jari Venemies, Klaus Laine).

27.5. Kotka, Hovinsaari, ilmeisesti naaras (Klaus Laine, Urpo Merivalo ym.).

12.7.-9.9. Lohjan kunta, Kirkniemi k r (Jan Södersved, Matti Sillanpää, Kari Tornikoski).

30. 8. Kotka, Hovinsaari (Mikko Pöyhönen).

13.9. Helsinki, Fastholma (Jari Korhonen).

Seitsemän havaintoa on enemmän kuin kertaakaan aikaisemmin. Pesän rakentelua todettiin Köyliössä ja Haminassa. Myös Ruotsissa laji esiintyi runsaana. Nykyään laji pesii koko Etelä-Ruotsissa (Tyrberg 1991).

18.-24.4.1989 Espoo, Pitkäjärvi k Ä (Thomas Oesch, Petteri Tolvanen).

Vuoden 1989 ainoa havainto.

- **Ruostekurkkusirkku**
Emberiza caesia
(0,1,1)

30. 9. Kotka, Hovinsaari +1kv k (Klaus Laine, Urpo Merivalo, Rauno Sandberg ym.).

Syksyn harvoja huippuharvinaisuuksia. Ruostekurkkusirkku on tavattu Suomessa kerran aikaisemmin: Lieksa 19.5. 1981. Hovinsaaren havainto on varsin myöhäinen, sillä Kaakkois-Euroopassa sijaitsevilta pesimäalueilta laji häviää elokuun lop-

puun mennessä ja Etelä-Israelissa laji on jo syyskuun alussa harvinaisen.

- **Harmaasirkku**
Miliaria calandra
(23,31,1)

14. 8. Orimattila, Luhtikylä (Markku Salonen).

Yksi ainoa havainto vastaa josta-kuinkin 80-luvun keskiarvoa tästä levinneisyysalueensa pohjoisosissa harvinaistuneesta lajista.

Todennäköisiä tarha- ja häkkikarkulaisia

Presumed escapes

- **Mandariinisorsa**
Aix galericulata
(1,15,2)

11. 4. Rauma, Äyhönjärvi k (Markku T. Santamaa, Pasi Normaja, Hannu Yli-Kauhaluoma).

30. 4. Kirkkonummi, Saltjärden k (Pekka Pöyhönen).

- **Kiinankottarainen**
Sturnus sinensis
(0,1,1)

16. 5. Lemland, Lågskär k (Henrik Lindholm, Timo Hietanen, Anne Keskinen, Arto Keskinen ym.).

Kiinankottarainen pesii Itä- ja Etelä-Kiinassa sekä Kaakkois-Aasiassa, missä se on lyhyen matkan muuttaja ja paikkalintu. Lajin ei tiedetä suorittavan vaeluksia eikä harhautuneen luonnonvaraisesti levinneisyysalueensa länsi- tai pohjoispuolelle, mutta monien muiden kottaraisten tapaan sitä pidetään häkkilintuna

Länsi-Euroopassa. Laji on tavattu kerran aikaisemmin Suomessa; Lågskärillä kesällä 1975.

Korjaukset

Corrections

- **Lyhytnokkahanhi**
Anser brachyrhynchus
Lintumies 25:256; 20.4.89 Ilmajoki jne p.o. 20.4.90

- **Lumihanhi**
Anser Caerulescens
Lintumies 25:257; 4.9.88 Vammala jne p.o. 2 ad SE.

- **Mustajalkatylli**
Charadrius alexandrinus
Lintumies 25:260; 9.5. Pori, Yyteri p.o. 9.-10.5.

- **Mustapäätasku**
Saxicola torquata maura
Lintumies 24:249 19.10. 1988 Lemland, Lågskär. 1kv p.o. 1kv k

- **Iso-/Nummikirvinen**
Anthus novaeseelandiae
Anthus campestris
Lintumies 25:264; lajiparin yhteydessä oli ilmoitettu virheelliset tapaamiskerrat. Lintumies 25:260, 265; Elmelid kirj. ilm. p.o. Elmberg kirj. ilm.

Hylätyt havainnot

Records not accepted

- **Merimetso**
Phalacrocorax carbo sinensis
13. 4. Pori, Kuuminanen ad
31. 3. Pori, Tahkoluoto ad m
- **Karimetso**
Phalacrocorax aristotelis
25. 3. Kirkkonummi, Rönnskär
- **Yöhaikara**
Nycticorax nycticorax
29. 4. Hanko, Björknäs

- **Metsähanhi**
Anser fabalis rossicus
30. 4. Liminka, Virkkula 2 läh-
tivät E
- **Lyhytnokkahanhi**
Anser brachyrhynchus
20. 4. Liminka, Virkkula 2
- **Islannintelkkä**
Bucephala islandica
21.-22.5. 1985 Hämeenlinna,
Hattelmalanjärvi 4k
Havainto on julkaistu aiemmin
tarkastamattomana (Holopai-
nen ym. 1987).
- **Keisarikotka**
Aquila heliaca
16. 6. Parikkala, Ristiharju
- **Kiljukotka**
Aquila clanga
13. 8. 1972 Eura, Honkilahti
1kv
- **Pikkukiljukotka**
Aquila pomarina
16. 7. 1989 Lieksa, Jamali
21. 4. Kesälahti, Purujärvi
juv/subad NE
11. 6. Ylämaa, Sammalinen
subad
20.10. Vantaa, Västersundom
ad
21.10. Pyhtää, Heinlahti ad
1.12. Kirkkonummi, Grankulla
ad SE
- **Pikkukilju-/Arokotka**
Aquila pomarina/nipalensis
16. 5. 1989 Espoo, Laajalahti
NE
- **Käärmekotka**
Circaetus gallicus
24. 8. Kirkkonummi, Värnäs 1
NNW
23. 9. Kirkkonummi, Medvas-
tö 1 NE
- **Arohiirihaukka**
Buteo rufinus
20. 4. 1989 Kontiolahti, Jako-
koski ad N-NE
- **Arosouhaukka**
Circus macrourus
29. 4. Pori, Tuorsniemi +2kv k
14. 5. Outokumpu, Sysmäjärvi
ad n N
29. 5. Kirkkonummi, Värnäs
ad n NNE
20. 8. Pyhtää, Hirvikoski k
- **Niittysuohaukka**
Circus pygargus
15. 5. 1989 Korppoo, Jurmo n
26. 5. Porvoon mlk, Kummels-
kär ad n
6. 6. Pernaja, Baggnäs ad
31. 8. Kirkkonummi, Gunnars-
kulla ad k
- **Tunturihaukka**
Falco rusticolus
23. 3. Helsinki, Pasila 2kv SW
10. 4. Mustasaari, Klobbskat
juv lähti NW
1.10. Vammala, Kaukola ad
10.11. Kökar, Brunnsfjärden
1kv
16.12. Korppoo, Jurmo
- **Punajalkahaukka**
Falco vespertinus
19. 6. 1988 Tohmajärvi, Pei-
jonniemenlahti ad k
3. 3., 17.3. ja 21.3. Pertun-
maa, Kirkkonkylä k
12. 5. Helsinki, Uutela n NE
noin 1. 6. Pyhtää, Heinlahti n
- **Pikkuhuitti**
Porzana parva
22. 5. Lempäälä, Ahtialanjärvi
Ä
- **Chettusia sp**
21. 4. Hamina N-NNE
- **Siperiansirri**
Calidris subminuta
31. 7.-3.8. Vuolijoki, Otanmäki
- **Bairdinsirri**
Calidris bairdii
16. 7. Siikajoki, Tauvo
- **Lampiviklo**
Tringa stagnatilis
26. 5. Liminka, Temmesjo-
kisuu
20. 6. Lappeenranta, Ruokola
- **Isokihu**
Catharacta skua
2. 6. Pyhärinta, Otajärvi 2 juv
S
- **Valkosiipitiira**
Chlidonias leucopterus
noin 10. 6. Jalasjärvi, Liikapu-
ro
- **Valkoposkitiira**
Chlidonias hybridus
7. 5. Aetsä, Meskala ad
- **Riuttatiira**
Sterna sandvicensis
3. 8. Hanko, Vedagrundet ad
- **Piikkipyrstöpääsky**
Hirundapus caudatus
29.4. Puumala, Lintusalo 3 N
- **Vihertikka**
Picus viridis
26.10. 1974 Jyväskylä, Taka-
keljo k
20.10. Kuhmoinen, Päijälä n
Jyväskylän havainto on aikaisem-
min hyväksytty ja julkaistu (LM
14:130), mutta on nyt jouduttu
hylkäämään saatujen lisätietojen
perusteella.
- **Töyhtökiuru**
Galerida cristata
23. 9. 1989 Helsinki, Vuosaari
SW
- **Isokirvinen**
Anthus novaeseelandiae
25. 8. Lohja, Kukkumäki
WSW
- **Nummikirvinen**
Anthus campestris
5. 7. Finström, Godby k
- **Sitruunavästäräkki**
Motacilla citreola
8. 8. Siikajoki, Tauvo +1kv k
SE

- **Vuorivästäräkki**
Motacilla cinerea
8.10. Porvoon mlk, Söderskär
W
12. 8. Maalahti, Bergö N
- **Tiltaltti**
Phylloscopus collybita tristis
1.10. Kirkkonummi, Värnäs
3.11. Luvia, Säppi
- **Mustakaularastas**
Turdus ruficollis
11. 9. Luvia, Säppi n
- **Sinipyrstö**
Tarsiger cyanurus
7.6. Kuhmo, Elimyssalo Ä

Summary :

Report of rare birds in Finland in 1990

This is the sixteenth annual report of the Rarities Committee in Finland. It lists a total of 376 records for the year 1990, of which 86.7 % have been accepted. Several records which are waiting for verification and still under consideration will be published in the Committee's next reports. A set of pre-1990 records, from which the final assessment was made only now, are included in this report. Corrections, rejected records and records of birds not considered to be genuine vagrants are listed separately.

The details included for each record are: date and locality, number of birds if more than one, other details if known (kv = calendar-year, jp = adult breeding plumage, tp = non-breeding plumage, vp = transient plumage, naaras-puk.=female plumage. Ä = singing, r = ringed, m = migrating, k = male, n = female).

The three numbers in brackets after each species' name give the total of specimens observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period of 1975-1989, and (3) in 1990, respectively.

The total number of records submitted to the committee (376) and accepted (326) was clearly higher than the yearly means since the reduction of the number of species considered by the Committee (from the

beginning of 1986). In spring *Circus pygargus*, *Falco vespertinus*, *Recurvirostra avosetta* and *Tringa stagnatilis* occurred in record numbers. Top-rarities recorded during the spring were *Tyto alba* (third record), *Chaetura caudacuta* in late April (second) and single *Chettusia gragaria* (third) incubating two eggs in May-June. In the autumn *Panurus biarmicus* occurred in record numbers and breeding was recorded in several places during the subsequent summer. There was only one breeding record of this species before the summer 1991. Numbers of Siberian rarities like *Phylloscopus proregulus*, *Ph. inornatus* and *Anthus novaeseelandiae* were low or only moderate. Top-rarities recorded during the autumn were *Emberiza caesia* (second record), *Plegadis falcinellus* (third), *Puffinus griseus* (third), *Ardeola ralloides* (fourth) and *Anthus godlewskii* (sixth). No new species were added to the Finnish list, but among the older records *Lanius senator* showing the characters of the subspecies *niloticus* was accepted. This constitutes the first record of this subspecies in Finland.

Kirjallisuus

- Allsopp, K. & Nightingale, B. 1991: Seasonal reports. Autumn 1990. Part 2: Passerines. *British Birds* 84: 137-145.
- Alström, P. & Mild, K. 1991: Fältbestämning av sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni*. - *Vår Fågelvärld* 50(6-7): 765-69.
- Anker-Nilssen, T. & Barret, R.T. 1991: Status of seabirds in northern Norway. - *British Birds* 84:329-341.
- Baumanis, J. 1989: Rohkem tähelepanu kurvitsalistele. - *Eesti Loodus* 1989: 740-742.
- Breife, B., Hirschfeld, E., Kjellen, N. & Ullman, M. 1990: Sällsynta fåglar i Sverige. *Vår Fågelvärld*, Supplement 13. Lund.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1977: *The Birds of the Western Palearctic*, Vol.I - Oxford University Press, Oxford.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1983: *The Birds of the Western Palearctic*, Vol.III.- Oxford University Press, Oxford.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1985: *The Birds of the Western Palearctic*, Vol. IV.- Oxford University

- Press, Oxford.
- Elmberg, J. 1990: Sällsynta fåglar i Sverige 1989. - *Vår Fågelvärld* 49:463-480.
- Hario, M., Numminen, T. & Palmgren J. 1987: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 1986 harvinaisuushavainnot. - *Lintumies* 22:195-206.
- Hirschfeld, E. 1989: Sällsynta fåglar i Sverige 1988 - rapport från SOF:s raritetskomitee. - *Vår Fågelvärld* 48:447-463.
- Hirschfeld, E. & Ullman, M. 1989: Röd-huvad dykand *Netta rufina* och vitögd dykand *Aythya nyroca* i Sverige - i vilken utsträckning är de spontana? - *Vår Fågelvärld* 48:11-23.
- Holopainen, J., Koivu, J., Laine, E., Laine, H., Saarinen, M., Vanhatalo, T.: 1987: Islantintelkkä Hämeenlinnassa - totta vai näköharhaa, - *Kanta-Hämeen Linnut*, vuosikirja 1987:58-59
- Huhta-Koivisto, M. & Lindroos, T. 1987: Kurppeloiden määrittämistä. - *Lintumies* 22:89-92.
- Rogers, M. J. and the Rarities Committee 1988: Report on rare birds in Great Britain in 1987. - *Brit. Birds* 81:535-596.
- Rogers, M. J. and the Rarities Committee 1989: Report on rare birds in Great Britain in 1988. - *Brit. Birds* 82:505-563.
- Rogers, M. J. and the Rarities Committee 1990: Report on rare birds in Great Britain in 1989. - *Brit. Birds* 83:439-496.
- Solonen, T. 1985: Suomen Linnusto.- Lintutieto. Helsinki.
- Svensson, L. 1984: Identification Guide to European Passerines.-Stockholm.
- Tyrberg, T. 1991: Fågelrapport för 1990. - *Vår Fågelvärld* 1991(6/7): 24-61.

Kirjoittajien osoitteet - Authors' addresses

Hannu Jännes
Ville Vallgrenin tie 3,
SF-02600 ESPOO

Tapani Numminen
PL 20
SF-21531 PAIMIO

Pekka J. Nikander
Karstulantie 8C 38,
SF-00550 HELSINKI